

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Convocare.

În senzul §§-lor 23 și 25 din statute membrii Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se convoacă la

Adunarea generală ordinară

la Sibii, în zilele de 12 și 13 Octombrie n. 1909.

PROGRAMUL ADUNĂRII:

Sedința I.

Marti, la 12 Octombrie st. n. la orele 10^{1/2} a. m. în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii”.

ORDINEA DE ZI:

1. Deșchiderea adunării generale. 2. Înscirerea delegațiilor prezente. 3. Raportul general al Comitetului central. 4. Alegerea comisiunilor pentru: a) examinarea raportului general; b) cenzurarea socotelilor anului 1908 și a proiectului de budget pe anul 1910; c) înscrierea membrilor. 5. Prezentarea eventualelor propuneri. 6. Conferința d-lui Ioan Agârbiceanu.

Sedința II.

Mercuri, la 13 Octombrie st. n. la orele 10 a. m. în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii”.

1. Rapoartele comisiunilor. 2. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1910. 3. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal. 4. Închiderea adunării generale.

La orele 4 p. m. în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii” va avea loc ședința festivă a secțiilor științifice-literare, conferințe și împărțirea premiului Andrei Mureșanu.

Sibii, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 2 Septembrie 1909.

Ioșif Sterea Șuluțu m. p. Oct. C. Tăslăuanu m. p.
prezident. secretar.

Jocurile la noroc.

Fericit este omul cu suflet lipsit de patima stricăcioasă a jocurilor la noroc. Fericit este acela, pe care nu l-a orbit încă această patimă.

Orbit de așteptarea unui câștig fără osteneală, sau îndemnat de dorul răzbunării și de a-și redobîndi cele pierdute prin nouă încercări la noroc, jucătorul își omoară încetul cu încetul cele mai curate simțiri și cele mai bune însușiri. Nevinovatele petreceri nu mai au pentru el nicio mulțumire, fiind învățat să găsiască desfătare numai în zburciunile zguduitoare ale inimii, și în nesfârșitul neastimpăr între frică și nădejde.

Ceiace era pentru dînsul mainainte frumos și înălțător, acum nu le mai simte sufletul său, ci numai această singură patimă îl stăpînește.

Săracul plînge înaintea ușei sale cu durere, cerînd milă și ajutor; inima lui însă este nesimțitoare pentru îndurare, pentrucă el — joacă la noroc!

Neastîmpărul ce-l are în sufletul său pentru joc, cu care își pierde vremea ca un prost, îi strică sănătatea. Soția și copiii săi se luptă acasă în mare lipsă, neavînd cele pentru trai. El este surd la glasul lor, la suspinurile lor, căci el — joacă la noroc.

Noapțile petrecute fără somn, influința stricăcioasă a șederii mult, neregula la mîncare și la beutură nimicesc puterile cele mai nobile ale vieții sale, influințază rău asupra sufletului, și îi slăbesc destoinicia.

El rabdă într'ascuns o mare neliniște și sărăcie. Dar nu-i destul că el însuși e nenorocit, ci încintă și pe alții pentru astfel de patimi, îi îndeamnă la asemenea slăbiciuni, la astfel de nenorociri. El le răpește prin jocuri toată averea, toată fericirea și odihna sufletului. El grămădește păcat peste păcat și datorii peste datorii. Nu ia în seamă, nici nu socotește, că oamenii mai nobili îl plîng din suflet și se abat cu groază din drumul lui. El nu se mai poate întoarce pe calea îndreptării. Trebuie să peară, și pere — printr'o moarte timpurie, prin moartea desnădejdi, prin moartea rușinei.

Voi oameni cu inimă curată, cari nu sînteți încă stricați de boala asta nemiloasă, pătrundeți-vă de aceste pilde ale rătăcirii, atît la sate, dar mai virtos la orașe, depărtați-vă detot dela astfel de petreceri, fie chiar și numai pentru trecerea ceasurilor de odihnă! Mai bine citiți, ori gîndiți-vă la ușurarea nevoilor noastre!

Cea dintăi zi, în care câștigul vă va înșela a mai urma cu jocul, este cea dintăi zi a peirei voastre ce va urma mai tîrziu. Din aceia zi veți căuta câștigul, cu mai mare lăcomie, și pierderea și câștigul cu schimbul, nu vă va mai îngrozi ca să vă feriți de această slăbiciune. Un câștig întimplător, mare, vă va orbi, și mijlocul de a-l dobîndi vă va lega atît de tare de această patimă, încît vă veți face niște jucători așa numiți *stricați*. **Tr. Țăranu.**

FOILETON.

Resplata ucigașului.

De Dămian Izverniceanu.

Multe ne povestea mătușa Cătărina, cînd steteam în serile ploioase încolăciți pelîngă vatră, unde focul ardea în vălvății tremurătoare, făcînd să joace umbrele de prin tindă pe pereții afumați, ca niște fantome. Ea ședea pe scăunașul ei mititel, cu furca în brîu. Își sfărâia fusul și povestea atît de frumos, încît noi cuprinși de admirație ascultam încremeniți în bătaile luminei roșiatice. Odată ear ședeam în tindă, și mătușa Cătărina remase cîteva clipe cu privirile pierdute îndeșert, învremece afară prin umbrele întunecate, pline de picla deasă a nopții, se scurgea ploaia într'un răpăit ușor, apoi începu să ne povestiască cuatîta măestrie, că păreche nu-i puteai afla.

— Nu-i mult decînd s'a prăpădit Dochia. A murit numai de inimă rea. Durerea a stins-o. Bagseama așa i-a fost scris, să nu aibe parte de cine i-e drag în lume.

Și ce muere mai era Dochia... Era tineră, frumoasă, isteată și avea o statură atît de mîndră, că o zi întregă nu te mai sătura de-a o tot privi.

Era ea încă fată tineră. Să fi numărât de tot vr'o 18-19 ani. Nu puteai să-i afli păreche în întreg aretul. Toți cari o priviau se simțiau mici și umiliți pelîngă dînsa. Vorba-i era înțeleaptă și așezată. Dar avea și ea o slăbiciune. Și ea era zidită din carne, sînge și oase, ear în pept și ea avea o inimă în care la vîrsta de 19 ani încolțise dragostea. Dumitru Răducanu îi robise inima.

Era din părinți cu stare mijlocie, dar cu toate acestea i-au venit pețitorii mulți, între cari era și Toma candidatu de popă, feciorul părintelui Brusculan de aci din sat. Ei, dar țî-aî aflat că Dochia să primiască pe vr'unul... Avea ea pe Răducanu ei, și pace, și nu l-ar fi schimbat pentru o țară întregă. O mai iubia pe ea în tăcere și un alt flăcău, Nicolae Golea; acesta încă o peșise, dar înzădar, căci Dochia se și mărită după Dumitru Răducanu.

Și a trăit ea cu Răducanu ei, aproape un an de zile, în fericire. De vedeau junii și fetele dragostea lor cea mare, în pepturile lor se nășteau doruri noi de viață, ear bătrînii rămîneau cu sufletele cuprinse de mîhniri adînci fiindcă le-a trecut vremea așa de îngrabă.

Mătușa Cătărina tăcu. O tăcere grea se lăsase peste noi în tindă. Fusul sfărâia încet, ear ploaia se cernea într'un sursur ușor afară în noaptea întunecată. Aproape, la vecin, se auzi un cîne lătrînd scurt. Pe scara dela ocna podului se iviră două puncte verzi strălucitoare, pline de foc, care scoborau încet pe fuștea în jos. Era mița, care se apropiă încet, fără zgomot, și se culcă lingă mine. Eu o neteziam cu palma și priviam pierdut în vârtejul de flăcări, ce se învîrteau pentruca în clipele următoare să fie înghițite de altele. Mătușa Cătărina se opri puțin de tors și-și frecă ochii, cari o usturau de fum, apoi își continuă povestirea.

— Odată Dumitru Răducanu își injugă boii la car, se urcă în el și plecă la pădure să-și aducă lemne. Era desdedimineată, pecînd se crăpa de ziuă, și el răzimat de loitră învîrtia și pocnia des din bici pedeașupra boilor învremece fluera încetșor o doină veche. Boii pășiau încet, și nu

peste mult ieșiră din sat. Carul intră într'o vale largă cu grădini pe coaste și cu un pârăiaș șerpuitor în mijlocul văii. În urma carului se luase așteamătul un om. Așa din întimplare, Răducanu își întoarse capul îndărăt spre satul ce se perdea în zarea fumurie a dimineții, și văzu pe Nicolae Golea, un june de vîrsta lui, care mai nainte peșise pe Dochia. Cînd îl ajunse, Golea îi dete binețe, ear Răducanu îi mulțumi.

— Da unde, unde zorești așa dedimineată? întrebă Răducanu.

— Mă duc în pădure să-mi aduc un paltin, grăi Golea.

— D'apoi că eu încă merg în pădure; putem merge împreună.

— Dece să nu mergem? grăi Golea, care nemaiășteptînd multă îmbietură se și urcă în car.

Steteau amîndoi, față în față în car, răzimați de loitre. Vorbiau ei despre multe. Răducanu era vesel din samă afară; așa-i era firea. Golea însă nici nu zimbăia, și vorbea puțin. Gînduri negre și mai întunecate decît iadul îi munciau sufletul. Decînd s'a măritat Dochia, satana se incuibase în inima lui și mereu îl ispitia.

Boii mergeau la paș, cumpănindu-se cu capetele, cînd în dreapta, cînd în stînga, privind pe întinsul drumului cu ochii lor mari și umezi. În scurtă vreme se și văzură în pădure. Boii traseră la umbră și Dumitru Răducanu sări din car, trase răstăele dela jug și slobozi boii la earbă. Golea sta la o parte și privia cu ochii scinteetori la Dumitru. Fața-i îngălbînise puțin și prin întreg corpul simția un tremur. Pecînd Dumitru își tocimia curelele la opinci, Golea se și slobozi fulgător asupra lui, ca o fiară sălbatică și trîntindu-l

Domnișoarele de azi.

Domnișoarele de azi s'au emancipat. Nu mai sînt acele fete de altădată, rezervate, roșind la cea mai mică aluzie. Azi domnișoarele au perdut farmecul naivității. Ele cunosc viața, o cunosc prea bine, sînt precece la o vîrstă cînd viața ar trebui să fie pentru sufletul lor virgin o enigmă misterioasă. Alfred de Musset se întreba: «*La ce visează fetele?*» Azi fetele nu mai visează. Ar fi fost mai bine dacă această cunoaștere a vieții ar fi făcut din față o femeie sănătoasă cu o judecată dreaptă, dacă din aceste fete s'ar face mame inaccesibile gîndurilor rele. Dar nu! Înlocul sentimentalității de altădată a venit iubirea de lux și de petrecere. «Flirtul», «curtea», mersul liber și provocător, a luat locul mersului rezervat, calm și rușinos de altădată. Am fi însă prea pesimiști, dacă am susține că toate fetele sînt lafel. Din fericire mai sînt familii în cari se dă creștere bună, cari dau societății fete culte, nu arogante, fete sfioase fără a fi stîngace, fete inteligente și bune de inimă.

Azi e obiceiul că fetele mici de școală, înloc să se joace cu păpușele, se introduc în saloane, unde aud vorbe și văd lucruri, pe cari n'ar trebui încă să-le audă și să le vadă. Aceste fete, la o vîrstă prematură, știu ceiace încă multă vreme n'ar fi trebuit să știe. O fată se scoate 'n lume atunci, cînd voin s'o mărităm; atunci aduce domnișoara grația ei primăvăratică în saloane. O domnișoară care iese în societate, va căuta să știe cum să aleagă, cum să examineze pe alesul inimii sale, pe acela cu care va trăi o viață întreagă. Deaceia nu le vom zice să păstreze acea privire făcătoare, ipocrită, privind în jos. Nu. Priviți în față la acela cu care vorbiți. Vorbiți, dar convorbirea să nu alunecă pe un povîrniș primejdios. Să știți dela mine domnișoarelor, că bărbaților le place să petreacă, să glumiască cu orice fată, cu orice femeie, dar aceiași bărbați nu vor voi să ia de soție fete, cari, deși nu-s compromise, dar totuși sînt prea ușurate, prea expuse criticelor. E într'adevăr plăcut să fi «anturate» încunjurată de tineri, să provocî gelozia — prietenelor, dar această plăcere e efemeră, nu e trainică; și — *mai curînd se mărită fetele rezervate*. Fetele prea «anturate», rămîn adesea nemăritate. O domnișoară n'ar trebui să iese singură la plimbare, ci totdeauna să fie însoțită de mama ei sau de o persoană din casă.

pe spate îi propti stînga în grumaz, ear cu genunchii îi așază foalele. O clipă privi Răducanu la el spărios, cu ochii înholbați și apoi voi să se zîmcească din mîna ce-l ținea țapăn ca niște clește, dar în clipa următoare o lovitură fulgerătoare îi săgetă plămînu stîng deasupra inimii. Cuțitul fu înfipt ș'apoi eară-și tras afară. Rana îl durea, îl ardea grozav. Pe frunte-i ieșise broboane mari de sudor. Singele țîșni cald, îi udă cămașa și într'un părăiaș ferbinte i-se scurgea pe pept la vale.

— Măi Goleo, nu mă omori, că nu ți-am făcut nimica rău, gemu trist, cu glas înecat Răducanu. Goleo, Goleo, te va spune tufele, că m'ar răpiti vicia pe nedrept.

Golea însă părea, că nu mai aude. A două-ora scipi cuțitul pe deasupra capului și de astădată i-se înfipse printre coaste deadreptul în inimă.

— Au Doamne! gemu înfiorător sărmanul Dumitru zvîrcolindu-se să scape. Golea îl lăsă și peri ca o umbră cu cuțitul însingerat prin de-simea codrilor.

Răducanu se mai sbātu de vr'o două-ori cu ochii dați peste cap, apoi se liniști. Singele-i picura din sin prin cămașa de bumbac, ca niște stropi roșii de foc. Boii pășteau încetșor earba din jurul celui mort și din cînd în cînd își ridicau capetele în sus și priviau cu ochi mari la stăpînu lungit în earbă, fără ca să înțeleagă nimic din cele petrecute.

În aceiași zi auzi Dochia, dela niște oameni cari veniau din pădure, vestea înfiorătoare. Cînd a auzit, o clipă a rămas ca trăznită, apoi a început să plîngă, să se zdrobiască după Dumitru ei pe care atît de mult îl iubia. L-a adus acasă în car, și nime nu știa cine e ucigașul. La în-

O domnișoară va căuta să aibă un mers modest, să nu atragă atențiunea prin mersul sau prin gesturile sale. Ea nu se va întoarce să priviască după cineva, căci această privire poate fi rău înțeleasă. O domnișoară să caute a păstra obrazul culorile naturale. Domnișoara care recurge la sulimanuri, care își vopșește buzele și obrazul cu roșu, arată că e lipsită de bun gust. Pentru bal poate să-și permită puțină pudră.

Dansul, gimnastica, lawn-tennisul, inotatul bicicleta, și cîte alte sporturi nu le practică azi domnișoarele! Și aceste sporturi, deși se fac cu gîndul de a da grație fetelor, totuși nu obțin efectul dorit. Azi prin internate se dau lecții domnișoarelor cum să salute, cum să șează cu grație, ca să fie ca niște actrițe, sigure de rolul lor. Domnișoarele de azi sînt pătrunse de idea, că mica lor personalitate trebuie să provoace admirație. Care este idealul lor secret? Niciunul. Gîndul că felul vieții lor se va schimba nu poate deștepta în spiritul lor decît întrebarea: Fi-va el blond sau brunet, tînăr sau bătrîn? Va putea duce aceiași trenă, același lux ca și contesa cutare sau cutare din romanele senzaționale ce se vind cu kilogramul? Și dorința lor e legitimă. Așa creștere au căpătat. Cele mai multe domnișoare de azi vor să străluciască prin briliantele și luxul lor, ear nu prin calitățile și virtuțile lor. Fetele însă cuadevăr ideale sînt acelea, cari vor să găsiască un adevărat și sincer tovarăș cu care să clădiască un cuib de fericire, cu care să împărtășiască lafel și plăceri și dureri. Atari fete sînt rari. Eată dece căsătoriile se fac cu anevoe! Tinerii serioși se tem de fetele de azi prea pretențioase, prea ambițioase, prea lipsite de bunul simț; fete cari prefer să-și uniască primăvara lor cu o eamnă melancolică, numai și numai pentru a-și satisface gusturile lor, luxul lor, vanitatea lor. S.

Dela „Asociațiune“.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ publică următoarele concursuri:

1) Pentru ocuparea postului de *învățătoare suplinitoare pentru lucrul de mîna* la „Școala civilă de fete a Asociațiunei“. Recursele au a se înainta, până la 20 Septembrie st. nou, comitetului central al Asociațiunii (Sibi, strada morii Nr. 6) provăzute cu: a) certificat de botez, b) un act

mormintare tot satul a luat parte și toți plîngeau, chiar și Golea care era acolo încă a plîns.

Vremea se scurgea însă mereu înainte. În-curînd toți cel din sat au dat uitării pe Răducanu, numai Dochia nu. A trecut jumătate de an, și ea umbla tot cernită după bărbatul ei.

Odată pe înserate, cînd lumea începuse a se liniști de pe uliță, Dochia venia cu cîrcegele dela fîntînă. Ea văzu din departe, că un bărbat se apropia de ea. Era Golea, care o opri în loc.

— Dochio, — zise el cu glas rugător — vezi, au trecut șase luni de jale, dece nu te măriți după mine, că și așa Răducanu acuma-i mort? . . .

Dochia o clipă își simți singele urcîndu-i-se în față, ear prin minte ca fulgerul îi trecu un gînd înfiorător. I-se păru că Dumitru s'ar fi apropiat de ea și i-ar fi zis: „Asta-i ucigașul!“ O clipă voi să-și lase cîrcegele din mîna și să-și împlînte mîinile în grumazul lui Golea, dar se stăpîni. Un alt gînd o liniști. Îi respunse scurt: Om vedea! Și și-a căutat de drum.

Acasă toată noaptea n'a putut dormi, ci mereu și-a frămîntat mintea, pe ce cale mai ușoară ar putea pune mîna pe ucigaș ca să-l dea pe mîna legii.

Peste două zile Golea din nou îi ieși în cale. — Dochio — grăi el din nou cu glas umilit, plîngător — nu mă chinui așa de mult. Tu nu ști cît de dragă-mi ești. Ia-mă de bărbat!

La vorbele acestea, Dochie îi răsări un gînd nou prin minte și grăi atunci cu un glas tînguitor prefăcut:

— Goleo, io vin după tine, dar să aștepti până trece anul de jale.

— Dochio, Dochio, încă atîta vreme de suferință? . . .

care să dovediască evalueația cerută de legea statului pentru postul de învățătoare la școale civile; c) un act despre studiile pregătitoare și ocupația de pîn'acum; d) certificat despre cunoștințele în teorie și în praxă a lucrului de mîna. e) un act care să dovediască cunoștința limbei române și maghiare, eventual și germane. Vor fi preferite cari, pelîngă evalueația din lucru de mîna, mai cu evalueație și din vreo altă categorie de studii. Retribuția anuală: 660 cor. și întreaga întreținere în internat. Învățătoarea angajată va avea să dea mîna de ajutor directoarei la serviciul internatului.

2) Pentru ocuparea postului de *agronom al „Asociațiunei“*, care va avea: să compună un program de activitate pentru îmbunătățirea situației economice a poporului românesc din patrie; să țină în despărțămintele Asociațiunei cursuri și prelegeri populare din toate ramurile agriculturii; să inițieze și înființeze, în comunele în cari ține prelegeri, însoțiri detotfelul; să scrie conferințe model și broșuri din domeniul agriculturii pentru biblioteca populară a Asociațiunei; va ocupa și postul de econom al Asociației. Salar anual: 2000 cor.; cu ocazia călătoriilor diurne de 6 cor. și cheltuelile de drum (în tren bilet cl. II); pentru broșurile ce va publica pentru biblioteca Asociației, 40 cor. de coala tipărită. Recurenții au să dovediască, cu certificat de botez, că sînt români; că au terminat o școală de agronomie superioară sau medie, și că au făcut cel puțin un an de praxă. Recursele se înaintează comitetului central până la 1 Novembre st. nou. Agronomul se va angaja provizor cu începere dela 1 Ianuar 1910.

Institutul model de fete din Turnu-Severin.

Curs primar, Curs secundar și liceal după programa statului, *Curs facultativ și Grădina de copii*. Pelîngă studiul serios al acestor secțiuni, cea mai mare atențiune se dă *limbilor străine (franceza, germana, engleza)* și artelor frumoase: *pianul, muzica vocală, vioara, pictura, desenul, dansul, gimnastica*. Direcțiunea are în vedere mai mult *îndrumarea practică, bucătăria, economia casnică* și tot ce depinde de menaj. Localul institutului satisface toate condițiunile igienice avînd camere spațioase, așezate la soare, posedînd curți vaste cu pomi și verdeață. Personalul instructor și educator este ales numai din profesori titrați dela școlile Statului și din profesoare străine cu titluri academice.

Se primesc eleve: interne, semi-interne și externe. Prețurile convenabile. Cursurile încep regulat la *11 Septembrie*. Prospecte se trimit la cerere.

Directoare: Maria P. Marinescu. *Director de studii*: P. Marinescu, profesor la liceul Traian.

— Bine Goleo, grăi ea atunci resgîndindu-se, io vin și de acuma după tine, dacă te învoiești la celece-ți spun. Eu am făgăduit fiertatului bărbatu-meu, încă pecînd era în viață, că d'o fi să moară, un an de zile am să-l jelesc. Eu a-și vrea să mă țin de vorbă, dar de tine încă îmi pare rău. Voi face atunci așa: voi veni după tine, însă tu să te legi cu jurămînt, că până la împlinirea anului de jale nu te vei atinge de mine nici măcar să mă sârui. Dacă te învoiești, bine; de nu, mai așteaptă.

— Cam greu Dochio, dar totuși mă 'nvoesc — grăi Golea după cîva vreme de resgîndire.

Au trecut cîteva zile, și toată lumea se mira, că Dochia, care atît de mult se bocise după bărbatu-său, s'a măritat încă 'nainte de a i-se împlini anul de jale, dar nime nu știa gîndurile ei ascunse.

Cu Golea la început ducea o viață liniștită. Lui Golea nici prin gînd nu-i putea trece, ce ascunde Dochia în inima ei. Din cînd în cînd Dochia îi pomenia de Răducanu, și atunci îl privia țintă în ochi. El pălia și ofta, ear ochii ei agerți citiau atunci atît de deslușit păcatul din fața lui. Golea era frînt sufletește. Pretutîndeni se simția urmărit de umbra lui Răducanu. Îl mustra conștiința. Noaptea aiura și avea visurî urite și mult se sbuciuma el în somn. Odată îl auzi Dochia strigînd: Eartă-mă Dumitru, eartă-mă! Ea însă a tăcut, cutoatecă acuma știa hotărît că numai el e ucigașul.

Și a plîns biata Dochie, s'a zdrobit, și-a smuls părul de durere, dar înzădar, — Dumitru era mort și pace, și ce odată a înghițit glia în sinul ei, acolo putrezește și afară nu mai slobozește pe nimeni.

ECONOMIE.

Stîrpirea cloșanilor.

Un mijloc simplu pentru stîrpirea cloșanilor este următorul: În locul unde se arată cei mai mulți cloșani, punem o bute, pe care o umplem cu apă până la mijloc, ear deasupra apei presărăm un strat de pleavă în grosime de 3-5 cm., peste care mai presărăm și puțină făină sau țărițe. Dela padiment până la marginea vasului punem o scîndură, care să formeze puntea pe care se urcă cloșanii până la marginea vasului, de unde privind la făina sau țărițele d'asupra apei, sar în vas și se îneacă în apă, fiindcă nu pot înota decît numai timp foarte scurt. În chipul acesta se poate prinde o mulțime mare de cloșani într'o singură noapte.

P.

Aparat de a găsi apă.

Într'o revistă austriacă a apărut decurînd o dare de seamă despre un aparat automat de găsit apă, inventat în Anglia. Acest aparat e foarte simplu și cu ajutorul lui poate constata orcine, dacă într'un anumit loc sub pămînt se află apă. Instrumentul arată existența de izvoare subterane până la o afunzime de 1000 picioare. Principiul pe care se bazează e puterea curenților electrici, cari circulă neconținut între pămînt și atmosferă, și sînt mai puternici în apropierea cursurilor de apă subterane, acestea fiind până la un anumit grad înzestrate cu electricitate. Dacă se află un izvor subteran sub locul unde e așezat instrumentul, acul aparatului începe să oscileze. În locul unde oscilația acului e puternică, săpăturile pentru cișmea pot fi începute. Cînd acul rămîne nemișcat, e ca și sigur, că sub locul acela nu există niciun izvor subteran. Cercetările trebuiesc urmate în orele de dimineață și în primele ore de după amiază, pentru că atunci sînt mai puternice curențele verticale electrice. Ziua de asemenea să fie frumoasă, limpede, căci instrumentul lucrează cu mai puțină eficacitate, cînd atmosfera e încărcată de umezeală. Aparatul va fi examinat cu deamăruntul de fizicani și ingineri.

CRONICA.

Sfințirea bisericii din *Cacova*, unde se va ține ăstan și adunarea generală a învățătorilor din dieceza Caransebeșului, se va face încurînd. Detalii sperăm a putea da în numărul viitor.

Conducător tehnic al Tipografiei „Progresul” societate pe acții din localitate a fost numit *Andrei Vucovan*.

Comandantul garnizoanei honvezilor din localitate, căpitanul *Paleta*, a căzut de pe cal la manevre și, vătămat la coaste, a fost transportat acasă. Tot de pe cîmpul manevrelor ni-se vestește că și medicul de regiment *Dr. Ion Fometescu* a zăcut mai multe zile bolnav, ear doi soldați și-au pierdut viața.

Adunarea poporală ce era să se țină la *Cârnecea*, a fost oprită de subprefect.

După moartea regretatului medic *Dr. I. T. Mera*, postul de medic balnear la Karlsbad a fost ocupat de medicul român *Dr. Enea Nicola*.

Bacteriologul italian, *Dr. Salimbini*, a aflat încontra holerei un ser și o materie de inoculat.

Aviatorul francez *Lefèvre*, urcat pe un biplan, a căzut în urma unui accident, neexplicat până acum, și a murit pe loc.

Preoții catolici din Roma sînt opriți să azeze la spectacolele dela cinematograful.

Arhivarul muzeului din Budapesta înstrăina mereu din muzeu mai multe documente, pe cari le vindea earăși direcțiunei muzeului. Fiind descoperit, s'a sinucis.

Viitorul congres internațional de medicină se va ține, după 4 ani, la Londra.

Săptămîna trecută ziarele au adus știrea că *Dr. Friederic Cook* a descoperit polul nordic. Pe cînd *Cook* ține conferențe și e sărbătorit, sosește o telegramă care aduce știrea că și americanul *Peary* a înaintat până la polul nordic.

La 17 Octombrie *Bleriot* va sbura peste „*Vérmező*” (Buda).

Comitetul despărțămîntului Cluj al „Asociațiunei” publică concurs pentru ocuparea celor 16 locuri de cvartir gratuit la *Internatul Petran* din Cluj al „Asociațiunei” pentru universitarii români. Petițiile să se trimită până la 20 Septembrie st. n. directorului *Eugen Pop Păcurariu* (Cluj, strada *Jókai Nr. 6*), provăzute cu: Index, atestat de paupertate și cvitanța despre plătirea taxei de membru extraordinar la casina română din Cluj.

Comitetul central al Asociațiunei publică concurs pentru un *stipendiu de 300 cor. din fundațiunea Ioan Petran* pentru studenți universitari români, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Petițiile au a se înainta până la 5 Octombrie st. n. comitetului central, însoțite de: certificat de botez, certificat de studiu (index), certificat de paupertate.

Sfîntul Sinod al României se ocupă cu revizuirea Bibliiei, din care își propune să facă o ediție populară în 500.000 exemplare. Pîn'acum s'au revăzut 80 de capitole. Comisia de revizuire se compune din arhieriei: *Meletie Gălățeanu* și *Sofronie Craioveanu*.

Prof. D. Comșa va eda un album de creațiuni în lemn.

Tolstoi va ține o conferință la Berlin.

În Elveția au început ninsorile.

La ministerul instrucției din România se studiază chestia de a se aplica, la școalele primare urbane, numai orarul de dimineață, pentru tot cursul anului, nu numai pe timpul verii.

Atragerea minții a autorităților, cum și a călătorilor cari, venind cu trăsura dinspre *Agadici* către *Maidan* au să traverseze șinele trenului, să se îngrijiască din bună vreme că la aceia cotitură de drum să nu se întîmple vr'o nenorocire.

BIBLIOGRAFIE.

„*Biblioteca pentru toți*” No. 485 conține *Snoave versificate* de *Victor Bilciurescu*.

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu**.

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu**.

Odată, în revărsatul zorilor, se ia ea și pleacă cu *Golea* la pădure, tocmai pe drumul pe care se dusese cîndva *Răducanu* cu carul. Valea se întindea tainică, plină de verdeață, cu grădinile și pădurile revărsate pe coastele munților, și deșteptată din somnul dulce al nopții. Părea veselă și zimbătoare, desmerdată în ploaia razelor de soare, ca un copilăș micuț ce zimbește dragălaș în leagănul lui cînd se trezește din somn în desmerdările mamei. Păriașul se scurgea plin de viață într'un murmur șoptitor printre malurile acoperite de erburi înflorite. Păsările cîntau vesele. Viața și numai viața se vedea plutind pretutindenii. Și cît de frumoasă-i viața să fi-o trăești, cînd nu ai nimic pe suflet și ești cu inima curată! În sufletul *Dochiei* clocoția durerea după *Răducanu*, și ura față de *Golea*, dar se stăpînia. *Golea* mergea tăcut cu privirile în pămînt. Prin minte i-se strecura în icoane vii întreaga întîmplare cu *Răducanu*. Cînd ajunseră în marginea pădurii, el privi lung la niște tufe și începu să ofteze dureros. *Dochia* tresări și, văzînd locul unde fusese *Dumitru* omorît, îl întrebă repede:

— Dece oftezi *Goleo*?...

— Fiindcă privesc la tufele ăstea, și a zis cineva că tufele știu să vorbiască.

— Și nu mi-ai putea spune și mie cine e acel cineva?

— Ți-o spune, dar nu acuma.

— Cînd dară?...

— Altădată.

— *Goleo*, *Goleo*, suspină atunci *Dochia* cu o durere prefăcută, tu și cît de drag îmi ești, și tu ai ceva pe suflet care te chină rău și mie

nu vrei să-mi spuî... Vezî, *Goleo*, de ce nu-mi spuî, de ce mă faci să sufăr și eu de pe urma ta?...

Dochia suspină adînc, dar de dorul și durerea după *Răducanu*. *Golea* o învălui atunci cu o privire dulce. El fără să înțeleagă cursa, sălta în inimă de bucurie, că *Dochia* îl iubește.

— Spune-mi *Goleo*, spune-mi, că ași voi să-ți alin durerile, să-ți alin chinurile sufletești.

— Îți spun draga mea, îți spun, dar lasă pîn' ne întoarcem acasă.

Cînd au ajuns acasă, *Dochia* îi spune lui *Golea*, că se duce până la niște rudeni în sat. A mers însă deadreptul la primar și la gendarm, cărora le-a spus întreaga întîmplare, apoi i-a chemat deseară să străjiască la ferestri și să asculte mărturisirile ucigașului.

Cînd noaptea își întinse umbrele întunecate învălînd întreg satul, *Golea* și *Dochia* se așezară la masă. Povestiau. Ferestrele odăii erau deschise. Recoarea nopții se strecura înlăuntru.

— Povestește-mi, *Goleo*, ce ai pe suflet?...

Povestește-mi!...

— *Dochio* îți povestesc... Poate nu ți-ași povesti, dar mi-e drag de tine și văd că ție încă ți-e drag... Ascultă dar *Dochio*... Și *Golea* îi istorisi întreaga întîmplare cu *Răducanu*. Apoi se sculă de pe scaun, merse la podișor, scoase un vîlmătoc de pinză albă și desvîli un cuțit ruginit.

Dochia luă cuțitul și-l privi.

— Și tu l-ai omorît pe *Răducanu*?...

— Eu l-am omorît — grai el cu glas stins și înecat.

— Și de ce ai ținut cuțitul pînă acum?...

— Ca să teucid și pe tine tot cu el, dacă nu mă iubiai — grai *Golea* zimbînd.

— Pe mine? cine și ucigașule!... Nu ți-a fost destul că l-ai stins pe el? — răcni acum *Dochia* ca scoasă din minți, și ridicînd cuțitul în sus era gata să-l împlinte în *Golea*, cînd deodată năvăliră pe ușă înlăuntru oamenii legii și punînd mîna pe *Golea* îl legară.

— Oamenii buni, eată ucigașul! Atunci nu s'a aflat, dar acum l-am descoperit eu!

Golea stetea legat în mina gendarmilor și vînat-negru de minie scrișnia din dinți.

— Ori așa ți-a fost vorba *Dochio*?!...

— Așa ucigașule!... Tu m'ai despărțit de acela care mi-a fost atît de drag în lumea asta. De tine nicicînd nu mi-a fost drag, ba te-am urît... Am mințit numai că te iubesc. Știam că tu ești ucigașul, dar voiam să te aduc acolo unde ești acum. Am voit să mor... dar nu puteam pînă nu aflu pe celce a pus capăt fericirii mele... De acum *Dumitru* poți dormi în pace. Ucigașul tău își va lua răsplata; ear în scurtă vreme îți voi urma și eu, căci prea drag te-am avut în lume și făr' de tine viața mea nu are rost...

Dochia începu să plîngă cu amar. În scurtă vreme, după aceea, s'a stins frumoasa *Dochie*.

Mătușa *Cătărina* tăcu. Noi steteam cufundați în gînduri. Afară ploaia se cernea ușor ca printr'o sită. Departe, undeva, un cocoș trîmbița și părea că glasul lui venia din depărtări tainice, necunoscute. Se apropia mezul nopții. Mătușa *Cătărina* își scoase furca din briu și oftînd se ridică în picioare de pe scăunaș. Eu o întreabai:

— „Și ce s'a făcut *Golea*?”

— „*Golea*?... L-au spinzurat.

America!

Plecarea: din Havre în fiecare Simbătă.
din Wiena în fiecare Marți.

Linia franceză.

Bilete de tren americane pentru oricare stațiune cu prețurile originale.
Informațiuni gratuite și franco numai prin Linia franceză.

Wien IV., Wiedner Gürtel Nr. 16.

15-5 A se observa precis adresa!

Farmacia „La Sf. Gheorghe“

Oravița

vis-avis de prăvalia lui R. Goldstein
în strada principală.

În farmacia mea, arangeată modern, se capătă în afară de

tot soiul de medicamente și
diferite parfumuri franceze,
engleze, pudră, săpunuri

și alte articole de tot felul atât pentru terance, cât și pentru damele de elită.

Cu distinsa stimă

ADOLF GROS
apotecar.

„SENTINELA“

instituit de economii și credit
ca societate pe acții

în Satul-nou (Réva-Ujfalu)

efectuește toate operațiunile de bancă și primește depuneri spre fructificare cu 5% interese, plătind institutul și darea de 10% după interese. La cerere se trimit deponenților și cecuri poștali cu cari se trimit bani fără a plăti porto la poștă.

Direcțiunea.

Banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări de viață și asigurări în contra focului și în contra grădinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

informațiuni la Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei 5, la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbai de ai noștri de toată încrederea.

Marele circ Picardi

a sosit și va juca puțină vreme și aici în Oravița.

Anunț.

Cele mai bune, mai moderne și mai durabile

ghete și cizme

numai la mine se pot căpăta. În magazinul meu am tot felul de ghetă, lucrate exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc ghetă americane, vinătorești, ortopedice și alte feluri de ghetă.

Prețuri solide și moderate.

x-13

Cu stimă

BENEDICT CSONGÁR

Oravița.

La

Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

tot felul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

Banca „PLUGARUL“ s. p. a.

în Cacova (casele proprii)

cu filiala în Goruia

primește depuneri pe lângă libel și în cont-curent cu 5—6% și plătește și darea de venit după depuneri.

==== Cumpără și schimbă tot felul de monede și hîrtii de valoare. ====

Acordă împrumuturi în cont-curent și pe obligațiuni fără termen și amortizare în condițiunile cele mai favorabile și anume pe lângă intabulare cu 6—7%, ear personale curat cu 8%.

Escomptează cambii cu giranți și acoperire ipotecară.

Acordă avansuri pe hîrtii de valoare și cereale. Primește spre încasare mandate indigene și străine. — A înființat și o

însoțire ocazională reciprocă pentru asigurarea vitelor.

După fiecare cvotă se plătește la despăgubire de 100 cor. numai 2 fil.

Vitele asigurate pân' acum reprezintă un capital de 600.000 cor.

Mijlocește cumpărarea de mașinării și alte unelte agronomice.